

Prva japonska češnja že cveti

Lani se je to zgodilo že 6. marca, letos jo je ustavil dež. V botaničnem vrtu so jih kot protokolarno darilo dobili že leta 1999

LJUBLJANA ☉ Včeraj zjutraj je bilo v botaničnem vrtu okrog ničle. Marsikje je bilo tedaj še celo malo pod njo. A ko je posijalo sonce, so se razprli prvi cvetovi. »Zadnjih štirinajst dni jo stalno opazujemo, pa se do danes zjutraj ni odprl še noben cvet,« je povedal **Jože Bavcon**, vodja ljubljanskega botaničnega vrta. »Ob 8.30 pa se je začel razpirati prvi cvet, nakar je zapihalo in se malo ustavilo, sedaj pa jih cveti že kar nekaj ...« Opisoval je prvo japonsko češnjo, ki je letos zacvetela. Že nekaj dni se je pripravljala k temu; latinsko se ji reče *Prunus campanulata*, japonsko Kan-hi-zakura, po naše pa zvončičasta japonska češnja. »Naj povem, da je lani zacvetela že 6. marca. Letos je vseeno poznejša, a še vedno zelo zgodnja. Lani je cvetela skupaj z navadnimi malimi zvončki, letos pa so zvončki že bolj ali manj odcveteli, čeprav so tudi slednji v povprečju

letos nekoliko zamujali oziroma so v večini cveteli, kot so nekoč – okrog začetka marca. Skratka: dež v tem tednu, s tem pa kombinacija z nižjimi temperaturami, je češnjo sprva malo zaustavil, če bi bilo le nekaj več sonca, bi se cvetovi pri priči razprli, tako pa smo vsak dan čakali na malo več sončnih žarkov, ki bi spodbudili cvetenje.« Ker pa po dežju posije sonce, so prišli tudi tako težko pričakovani sončni žarki.

Simbol miru

Japonske češnje so vse od druge svetovne vojne simbol miru, ki ga Japonci širijo po svetu. »Mi smo še originalne japonske češnje, iz Japonske so prišle celotne mlade rastline, dobili že leta 1999, in sicer kot protokolarno darilo države Japonske. Združenje ljubiteljev japonskih češenj, ki deluje v njihovem parlamentu, jih je podarilo Sloveniji, s tem pa na simboličen način odprlo diplomatske poti.« Po japonskih prijateljih so se želeli zgledovati tudi v botaničnem vrtu. »Zato smo 8. oktobra 2000 pred vhodni objekt za nov vrt zasadili prve češnje,« je nadaljeval Bavcon. S tem so hoteli na simboličen način povezati zgodovinski botanični vrt, ki je vrata odprl že leta 1810, z novo lokacijo na Večni poti 111. »A še dobro, da smo bili takrat dovolj pametni ter

smo jih nekaj ohranili na prvotni lokaciji ob Ižanki.« Novega botaničnega vrta še kar ni na vidiku, še več, od takrat jih to japonsko darilo vsako leto spominja in opominja na mir pa tudi na vse tisto, kar je bilo kot zaveza zapisano že v strategiji **Univerze v Ljubljani, Biotehniške fakultete** pa tudi države, in sicer zaradi posega železnice leta 1974 v botanični vrt.

Grdi raček

Japonsko-slovenska vez namreč seže še veliko dlje v zgodovino: ob današnji Ižanski cesti sta bila že pred skoraj dvesto leti zasajena ženski in moški primerki ginka, a se je ohranil le ženski. Zasajen je bil okoli leta 1840, semena zanj pa naj bi prišla iz katerega od bližnjih vrtov, s katerimi so imeli pogoste izmenjave, morda z Dunaja ali iz Padove. Potem je moško drevo padlo ... Padlo je, ko je železnica leta 1974 zarezala v botanični vrt in ga okoli tri hektarje odrezala. Pol stoletja pozneje naj bi aktualna gradnja železnice vrt vnovič odrezala, posekati bodo morali nekatera drevesa in porušiti stavbe. V okviru posodobitve dolenske železnice se načrtuje poseg, ki bi močno posegel v že večkrat ogroženi botanični vrt. Pa čeprav gre za kulturni spomenik državnega pomena, najstarejši botanični vrt v jugovzhodni Evropi, dve stoletji neprekinjeno delujočo institucijo, ki je med prvimi na svetu prejela akreditacijo Svetovne organizacije botaničnih vrtov ... »Ne le, da v petdesetih letih nismo mogli doseči, da bi zaživel nov vrt ob Večni poti, v samostojni Sloveniji nam ni uspelo

zagotoviti niti samostojnega financiranja vrta in ustrezne kadrovske sestave. Dve tretjini denarja pridobimo na trgu, česar ne počne noben vrt v Evropi. Spadamo med le 18 certificiranih botaničnih vrtov na svetu ter med 18 v Evropi, ki predstavljajo semenske banke,« je opisoval Bavcon.

Po prvem cvetenju japonske češnje, simbola miru, je še sklenil: »Vse skupaj je videti, da so se zaveze spet izničile, in to kljub vsem podpisanim dokumentom, objavam v medijih, znanstvenih revijah in zbornikih. Le botanični vrt, ki na to opozarja, ostaja še naprej grdi raček.« **L. K.**

Vse je preživel

Z nekaj semeni ginka in japonskega koprivovca, ki so jih prav tako dobili iz Japonske, v Botaničnem vrtu **Univerze v Ljubljani** nadaljujejo tradicijo dobrega sodelovanja z deželo vzhajajočega sonca. Ginko je rastlina, ki se je celo drži naziv živi fosil, saj izhaja iz obdobja perma oziroma dinozavrov, torej izpred 270 milijonov let. V Ameriki je izumrl že pred sedmimi milijoni let, v Evropi pa pred tremi milijoni. Ohranil se je zgolj v tibetanskih samostanskih vrtovih, kjer so jih gojili kot zdravilno in sveto rastlino. Niti jedrski napad na Hirošimo mu ni mogel doživega.

1810.

JE

odprl vrata.

**➤ VSE
SKUPAJ JE
VIDETI, DA SO
SE ZAVEZE
SPET IZNIČILE.**

Prvi cvetovi FOTO: BOTANIČNI VRT UL

Jože Bavcon lani ob češnjih, ki je zacvetela. FOTO: DEJAN JAVORNIK

Namestnik veleposlanika Japonske v Sloveniji Takashi Aoki, predsednik uprave podjetja Daihen Varstroj Matjaž Vnuk in župan Občine Lendava Janez Magyar so nekaj japonskih češenj posadili tudi v Lendavi. FOTO: OSTE BAKAL